

Finansdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

Dato: 31.8.2017

Deres ref:

Høring – forskriftsbestemmelser om ny ordning for skattefavisert individuell sparing til pensjon

Den Norske Aktuarforening (Aktuarforeningen) viser til Finansdepartementets høring om forskriftsbestemmelser om ny ordning for skattefavisert individuell sparing til pensjon. Aktuarforeningens kommentarer til høringen er:

1. Hovedpunkter

Aktuarforeningen er positive til at mulighetsrommet for privat skattefavisert pensjons-sparing utvides.

Aktuarforeningen har to hovedinnvendinger mot forslaget:

Livsvarig utbetaling bør fortsatt være tillatt

- Norge vil etter det vi kjenner til kunne bli det eneste landet i Europa som ikke tillater individuell livsvarig alderspensjon som er skattefavisert. På 1990-tallet krevde myndighetene endringer i alle eksisterende individuelle skattefaviserte pensjonsavtaler for å få et høyere forsikringselement (garantert utbetalingslengde ble fjernet). Nå går myndighetene motsatt vei og krever at det eneste lovlige for alderspensjonen skal være ren sparing. Vi gjør oppmerksom på at det ut fra teksten blir tillatt med livsvarig etterlattepensjon, dvs. med dødelighetsarv, som i dag. Vi mener dette bør være mulig, men vil påpeke at det henger dårlig sammen med forbudet mot livsvarig alderspensjon som er foreslått.

Aktuarforeningen mener livsvarig utbetaling for alderspensjonen, og derved dødelighetsarv, fortsatt bør være tillatt.

Endring i eksisterende IPS-lov i stedet for forskrift til skatteloven

- Skattereglene er allerede vedtatt i Stortinget. De foreslåtte reglene i forskrift til skatteloven kunne vært ivaretatt ved marginale endringer i den eksisterende IPS-loven. En egen lov, som i dag, vil være på linje med de andre lovene knyttet til skattefavisert pensjonssparing.

Aktuarforeningen mener at reglene for ny individuell pensjonssparing burde vært gitt ved endringer i eksisterende IPS-lov.

2. Andre punkter

I tillegg til dette har Aktuarforeningen kommentarer til følgende områder som vil bli utdypet nedenfor:

- Grensen for årlige innskudd
- Opphørsalder for uttak av pensjon
- Alderspensjon før 62 år for særaldersgrenser
- Krav til forsikringselement
- Håndtering av små fripoliser, pensjonskapitalbevis og pensjonsbevis
- Mer tekniske kommentarer til utkastet til regler

Grensen for årlige innskudd

Aktuarforeningen mener at maksimalgrensen for innskudd bør følge utviklingen i G, som igjen skal gi et uttrykk for alminnelig lønnsvekst i samfunnet. Grensen på kr. 40 000 tilsvarer om lag 43 prosent av G. En grense gitt i prosent av G vil være i tråd med grensene i foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven, tjenestepensjonsloven (hybrid) og lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP-loven), som også følger G.

Aktuarforeningen mener at årlig grense for innskudd bør være relatert til G, for eksempel 43 prosent av G.

Opphørsalder for uttak av pensjon

Det er foreslått at uttak av pensjon skal utbetales i minst 10 år og minst til 77 år. I tjenestepensjonsloven er tilsvarende grense satt til minst 80 år.

I forbindelse med behandlingen av tjenestepensjonsloven i Stortinget, står det i Innst. 35 L (2013-2014), punkt 2:

Komiteen har merket seg at lovforslaget legger opp til at tidsavgrensede ytelser skal utbetales i minst ti år, men i alle tilfelle til minst fylte 80 år. Den tilsvarende grensen i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven er at ytelsene skal utbetales i minst ti år, men bare til minst fylte 77 år. Komiteen ber departementet vurdere om grensen i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven bør heves til 80 år, slik at det blir like regler på dette punktet, og i så fall komme tilbake med et lovforslag om dette.

Selv om både folketrygden og AFP (som ikke alle får) gir livsvarig utbetaling, vil mange pensjonister i fremtiden kunne oppleve til dels stor pensjonsinntektsnedgang etter 77 år. Enkelte yrkesgrupper kan ha ønske om, og behov for, kortere utbetalingsperiode. Dette er heller ikke vurdert i forskriftsutkastet.

Tall fra SSB viser at flere i Norge lever lenger, samtidig har mange opphørende innskuddspensjonsordning hos sin arbeidsgiver. På den andre siden vet man også at enkelte yrkesgrupper har kortere levetid enn andre. Derfor mener Aktuarforeningen at opphørsalderen i produktet bør vurderes på nytt.

Alderspensjon før 62 år for særaldersgrenser

Det finnes fremdeles enkelte yrkesgrupper som ikke kan fortsette i sitt arbeid til 62 år. Vi mener at disse bør få lov til å ta ut individuell pensjon når de går av med særaldersgrense. Det er i høringsnotatet ikke argumentert med hvorfor denne muligheten ikke skal være til stede.

Aktuarforeningen mener at det bør være mulig å ta ut pensjon før 62 år for personer med særaldersgrenser under 62 år.

Krav til forsikringselement

Flere norske forsikringsselskap benytter garantert avkastning etter at utbetalingen har startet som et forsikringselement. Livsvarig pensjon vil innebære dødelighetsarv, som vil være et tilstrekkelig forsikringselement til at livselskapene kan tilby produktet.

Forsikringsselskapene er underlagt andre rammebetingelser og krav enn mange av de andre aktørene som nå blir aktuelle tilbydere. Aktuarforeningen mener det for kunden vil være lettere å sammenligne ulike leverandører hvis produktkravet er likt. I den grad det skal være krav til forsikringselement burde forskriften inneholde et minimumskrav. Et eksempel kunne vært krav om innskuddsfritak ved uførhet som ligger i OTP-loven. Andre aktører vil likevel kunne tilby produktet, selv om de da må ha en avtale med et livsforsikringsselskap som har ansvar for innskuddsfritaket.

Aktuarforeningen ønsker en avklaring på om et produkt i et livselskap med et forsikringselement, for eksempel med garantert avkastning i utbetalingsperioden og/eller livsvarig utbetalingsperiode, uten videre skal kunne flyttes til for eksempel en bank som ikke kan tilby denne rentegarantien. Dette vil sikre fri flytting mellom tilbyderne.

Aktuarforeningen mener at det må presiseres i reglene at sparekapitalen kan flyttes fritt mellom aktørene i oppsparingsperioden, også når kunden har valgt et livsforsikringsprodukt med garantert avkastning og/eller livsvarig utbetaling.

Håndtering av små fripoliser, pensjonskapitalbevis og pensjonsbevis

Det er i høringsnotatet ikke nevnt hvordan små fripoliser, pensjonskapitalbevis eller pensjonsbevis skal håndteres. I dag kan disse overføres direkte til en individuell pensjonsordning etter skatteloven, men den loven vil etter forslaget opphøre. Det vil fremdeles være behov for å slippe å utstede små fripoliser m.m., og det må gjøres klart hva som skal/kan skje med disse.

Aktuarforeningen ber om en avklaring på håndtering av små fripoliser, pensjonskapitalbevis og pensjonsbevis.

3. Kommentarer til utkastet til regler

Generelt

Det er uheldig at det brukes begrepet pensjonskapitalbevis fordi det har en annen skattemessig behandling enn pensjonskapitalbevis i innskuddspensjonsloven.

Dersom det åpnes for livsvarig utbetaling, eller at kravet til utbetalingstid øker vesentlig fra 77 år, bør det også vurderes å innføre muligheten for å benytte en teknisk rente ved beregning av årlig pensjon for å sikre en mer jevn utbetalingsprofil enn ellers.

§ 6-47-3 (1)

Det bør være mulig å trekke kostnader fra pensjonskapitalen. Vi forutsetter at dette må være mulig, og det bør presiseres.

§ 6-47-4 (2)

Her står det at utbetalingen skal være årlig. Det bør også være mulig å ha månedlige utbetalinger.

§§ 6-47-6

Vi forutsetter at ordlyden gir mulighet for at det kun er sparedelen av avtalen som flyttes og at eventuelle uføre- eller etterlattedekninger kan bli værende igjen. Dette bør presiseres. Som nevnt tidligere antar vi at det vil være greit å flytte pensjonskapital med forsikringselement som avkastningsgaranti i utbetalingsperioden eller valgt konvertering til livsvarig ytelse ved utbetaling til aktører som ikke har mulighet for forsikringselement.

§6-47-10

Det er viktig ut kunden selv skal kunne velge når og hvor mye vedkommende ønsker å betale inn. Flere ønsker innbetaling en gang i året de årene de selv ønsker. Det skal ikke være nødvendig å kalle dette et avbrudd, eller at det skal måtte utstedes pensjonskapitalbevis selv om det går noen år mellom hver innbetaling.

Aktuarforeningen foreslår at teksten i paragrafen endres til:

(1) Kunden skal selv velge størrelse på og tidspunkt for innbetaling til avtalen.

Avtalen kan inneholde en betalingsplan som fastsetter hvilke årlige innbetalinger kunden skal foreta og når. Kunden kan fortsette innbetalingen inntil kunden har fylt 75 år.

(2) Kunden kan når som helst velge å avbryte forsikringer som nevnt i §§ 6-47-16, 6-47-18, 6-47-19 og 6-47-20.

§ 6-47-12 (2)

Det behøver etter vår mening ikke utstedes noe nytt dokument, her kalt pensjonskapitalbevis, ved uttak av pensjon. Den kontrakten som er inngått bør kunne gjelde uansett om det er aktiv innbetaling på gang, opphør i innbetalingen eller pensjonen er under utbetaling. Dersom dette leddet i forskriftsteksten strykes, kan også § 6-47-13 utgå.

Aktuarforeningen foreslår at § 6-47-12 (2) § 6-47-13 utgår.

§ 6-47-14 (1)

Alderspensjonen kan etter forslaget få endret utbetalingsperiode slik at årlig utbetaling er minst 20 prosent av G. Dette er også regelverket i innskuddspensjonsloven. I foretakspensjonsloven og tjenestepensjonsloven er grensen imidlertid 30 prosent av G.

Aktuarforeningen mener at grensen på 20 prosent av G endres til 30 prosent av G for å harmonisere lovverket samt å få kortere utbetalingsperiode for små beløp.

§ 6-47-18 (1)

Aktuarforeningen mener at henvisningen må være til tjenestepensjonsloven og ikke foretakspensjonsloven, siden reglene for uførepensjon nå ligger i tjenestepensjonsloven.

§ 6-47-18 (2)

Her står det at uførepensjonen skal tilsvare en alderspensjon. Det vil ikke være noen klart definert alderspensjon i disse pensjonsavtalene.

Aktuarforeningen mener at det må settes andre grenser for uførepensjonen enn alderspensjonen, for eksempel de samme grensene som i tjenstepensjonsloven.

§ 6-47-19 (2)

Aktuarforeningen mener at lovteksten også her må endres slik at etterlattepensjonen ikke avgjøres av en (ukjent) alderspensjon.

§ 6-47-20 (4)

Det er uklart om det kan avtales utbetaling i et fast antall år ut over barnets 21 år. Aktuarforeningen mener at dette bør presiseres i teksten.

§ 6-47-22 (3)

Aktuarforeningen mener at det her bør henvises til tjenstepensjonsloven, ikke foretakspensjonsloven.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Anne Sundby Magnussen
leder

Den Norske Aktuarforening (DNA) er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuar-utdannelse eller tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av aktuarfaget og medlemmenes felles interesser. De aller fleste aktuarer som arbeider med forsikringsfaglige spørsmål, er medlemmer av foreningen.